

KÉTSZÁZ KÉRDŐÍV TÜKRE | Segítségre van szükség

Körkép fiatal egyetemi oktatók lakásviszonyairól

Másfél hónappal ezelőtt a József Attila Tudományegyetem és az Orvosegyetem KISZ Végrehajtó Bizottsága kérdőívet adott közre az egyetem fiatal oktatói számára azzal a céllal, hogy felmérje azok lakáshelyzetét, tájékozódjon a reális igényeket illetően és arról is, milyen anyagi hozzájárulás, valamint társadalmi munka megajánlás lenne várható egy esetlegesen létrejövő lakásépítkezési akció során.

A felmérést az tette indokolttá, hogy az egyetemeinken dolgozó oktatók — különösen vonatkozik ez a fiatalokra — növekvő létszámával nem nőtt arányosan a részükre biztosított lakások száma. Jelentős számú fiatal egyetemi oktatónak nincs megfelelő lakása, otthoni körülményeik nem kielégítőek, több esetben egyenesen tarthatatlanok.

A felmérés távolabbi célja, hogy az összegyűlt adatok alapján a két egyetem KISZ és pártszervei közösen lépéseket tegyenek a nem kívánatos helyzet megszüntetésére.

Százhuszan az Orvostudományi Egyetemről

Összesen 287 fiatal oktató, orvos és gyógyszerész, vegyész, illetve fizikus (tanárság, gyakornok, tudományos munkatárs) kapott kérdőívet a Szegedi Orvostudományi Egyetemen.

A kiküldött kérdőíveket 120-an juttatták vissza. Magától értetődik, hogy főként a lakásgondok bajlódók. Egyéb adatok alapján ez a nem megfelelő lakásviszonyok között élő oktatóknak 85—90 százaléka.

Érdekes körülmény, hogy a 120 kérdőív közül 100! — az utóbbi öt évben egyetemünkre került oktatóktól érkezett be. Ez azt mutatja, hogy elsősorban az ő helyzetük a legnehezebb. Ezek a fiatalok 18 év tanulás után, szorgalmas, kitartó munkájukkal és tehetségükkel érdemelték ki, hogy egyetemünk polgárai legyenek. Valamennyien boldogok voltak, hogy sikerült itt maradni Szegeden, s rendelkezésükre állt az egyetem, a gyógyítás, a tudományos kutatás, az oktatás és mindezzel együtt a további tanulás lehetőségeivel. Ezért valamennyien hálásak! Azonban ahhoz, hogy valóban gyümölcsöző legyen szorgalmuk és tehetségük, hogy beváltsák a hozzájuk fűzött reményeket és maradéktalanul megfeleljenek a bizalomnak, mind szakmai, mind társadalmi vonatkozásba, az

kell, hogy viszonylag megfelelő körülmények között éljenek, legyen olyan lakásuk, amelyben napi munkájukhoz a legszükségesebb feltételek biztosítva vannak.

A befutott kérdőívek elemzése e tekintetben egyáltalán nem megnyugtató tanulságokat nyújt.

Az érintettek negyedrézének nem Szeged az állandó lakhelye. Viszonylag kevés a bejáró. De nem is ez a probléma, hanem az, hogy nincs hová állandó lakosként bejelentkezniük. (Olyan is akad, akinek egyszerűen nincs állandó lakása.) Miért? A főbérlet nem engedi őket így bejelentkezni.

A 100 fiatal oktató közül főbérletben lakik 10 fő! (A sors iróniája, hogy egyetlen egy sem az egyetemről kapta lakását.)

OTP vagy szövetkezeti lakásban 9 fő lakik. Ez összesen 19! Valamennyien nők, illetve férjezettek, 12-en családosok. Ez a szám jelzi a „jósorsuakat"! Száz közül tizenkilenc!

A többi — szám szerint 81 oktató albérletben lakik, vagy családtagként. Pontosabban: albérletben 51-en, családtagként 30-an. Közülük 13-an két gyerekkel, 17-en egy gyerekkel.

E 30 személynek különösen nehéz a helyzete, mert saját megítélésük szerint, amelyet hogy elfogadjunk, ahhoz nem is kell sok jóindulat, nincsenek biztosítva otthoni tanulás, pihenési lehetőségeik. A maradék 51-ből is 21 házastársával él albérletben, illetve szükségképpen valamelyik szülő lakásában. Az ő helyzetük is nehéz, mert előbb-utóbb jön a gyerek. A probléma többoldalú, hiszen az albérleti díjak is igen magasak. Átlagban magányosok esetében 300 forint körül van (természetesen ebben az esetben van szobatárs).

Házaspárok 500—900 forintot fizetnek. Ezért általában egy bútorozott szobát kapnak, fűtés, világítás, ágynemű nélkül.

Ha figyelembe vesszük, hogy a szóbanforgó személyek többségének fizetése 1300—1700 Ft körül van, amiből még a férfiak esetében 12 százalékot levonnak, bizony nagyon kevés marad megélhetésre, arról meg szinte szó sem lehet, hogy félretegyen, sőt nagyon soknak gondolni kell a szülőkre is. Tizennyolc évig gondoskodtak gyermekeikről, most szeretnének valamit visszakapni, de fiuk vagy lányuk is szeretne körülményeitől telhetően hálás lenni, s igyekszik is, csak hogy akkor mi marad? Miből lesz ruhája, könyve és főként miből lesz lakása?

Ami erejüktől telik

A 100 személy közül csak 17 vallja, hogy kielégítőek otthoni körülményei. Zavartalanul tudja végezni otthoni munkáját, biztosított a pihenése is. A többi 83 kis hányadának részben vannak meg ezek a lehetőségek, illetve 68-nak egyáltalán nem kielégítőek a körülményei. Úgy gondolom, nem kell részletesen taglálni e szempont fontosságát. Alig akad, aki ne foglalkozna szívesen odahaza a napi munka után irodalommal, művelődéssel, önképzéssel és egy sincs, aki nem szor

ul rá, vagy nem igényli a pihenés lehetőségét.

Oktatni, nevelni, kutatni, gyógyítani s mindezt jól, külön-külön is egész embert kíván, megfelelő körülményekkel együtt.

Nőtlenek? Hajadonok? Szám szerint 31-en. Közülük 25 albérletben. Egy-két kivételtől eltekintve szeretnének házasságot kötni, családot alapítani, de semmi kilátásuk lakásra.

Különösebb részletezés nélkül ezek a legjellemzőbb számok. Mire gondolnak a fiatalok? Lakáshoz jutni? Zömük kételkedő e tekintetben. S mondjuk meg: nem is ok nélkül.

Pedig szívesen fizetnének s vállalnának társadalmi munkát is, ha kell. Többben szívesen társulnának OTP-társasházak építéséhez is. A többi?

Az érdekeltek 80 százaléka tudná vállalni a 15—20 ezer forintos belépési összeget. Sajnos, ez nem megtakarított pénz, legalább is csak kis része az, de ha biztosítva látnák lakásukat, akkor ismerősöktől, rokonoktól összeszednék a hiányzó többi pénzt is.

Csak hogy eddig nem merült fel ilyen lehetőség. Szövetkezeti lakáshoz is nagyon nehéz hozzájutni. Mit vállalnának még? Igen jelentős társadalmi munkát. Az egyéni vállalkozások és a KISZ VB munkavállalása együtt kitenne körülbelül százezer társadalmi munkaórát. Ez forintban több mint félmilliót jelent.

Az újabb felmérés tanulságai tudományegyetemünkön

A József Attila Tudományegyetem oktatói KISZ-alszervezetének vezetősége már két évvel ezelőtt végzett hasonló felmérést, melynek eredményéről jelentést is tett, de aztán semmi megfogható intézkedés nem történt annak ellenére, hogy a jelentés hangsúlyozta a helyzet várható rosszabbodását.

Az akkori felmérések eredményeivel a jelenlegi összevetve a probléma jelentősen élesedett, s az egyetem fejlesztésével még kifejezettebbé válhat.

A lakáskérdéssel kapcsolatban megtett és a jövőben megteendő lépésekről a „Szegedi Egyetem” hasábjain folyamatosan beszámolunk, hogy mindenki végigkövetesse azt a munkát, melyet ennek érdekében végzünk.

Félreértések elkerülése céljából, mindenek előtt alá szeretnénk húzni:

felmérésünket nem azért korlátoztuk az oktatókra és tudományos kutatókra, hogy ezzel valami „elefántesontból való torony”-ba emeljük őket az egyetemi dolgozók közül, hanem azért, mert érthető okokból, az egyetem szempontjából kulcsfontosságú szereppel bírnak ezek a szakemberek.

Míg a káderutánpótlás szempontjából a tehetség, rátermettség mértékadó, s meghatározott személyhez kötött — a többi dolgozóinknál (laboratóriumi személyzet, műhelyi dolgozók, kézbesítő-és takarító személyzet stb.) nem feltétlenül szükséges egy esetlegesen nem szegedi, lakásproblémával jelentkező egyén személyéhez ragaszkodni, amíg a szegedi illetékességű is rendelkezésre áll.

Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy az oktató-kutató gárdán kívül teljes mértékben rendezettek a lakásviszonyok, ha-

Ezen felül nem telik többre. Nem is telhet.

A fenti számokból elének rajzolódik a szükséglet, megközelítő pontossággal. Jelenleg 81 lakás, de 1965—66-ban, mire esetleg egy ilyen akció megvalósulhatna, ez a szám további 35—40-nel növekszik az újabb fiatal oktatók idekerülése folytán. Így nyugodtan kimondhatjuk, hogy

az Orvosegyetem fiatal oktatóinak 1966-ig bezárólag 100 lakásra lenne szükség. Száz lakás nagyon sok! Körülbelül 15 millió forintos beruházás. Rengeg tegy szervezés és fáradozás mindezek felett.

A megoldás lehetősége és útja még titok. Az viszont tény, hogy az említett 100 lakás kellene, nagyon kellene! Ez a 100 ember megfelelő lakás hiányában nem tud teljes energiával, teljes lélekkel dolgozni, nem tud kielégítően felkészülni céljai megvalósítására. Nehéz szembenézni ezzel a problémával, s még nehezebb megoldani.

Ismerve az országos és a szegedi gondokat, ezen a téren, valóban azt kell mondanunk, hogy nagyon nagy a feladat! De utat kell találnunk a megoldáshoz! Száz fiatal oktató sorsáról, emberi jövőjéről van szó, s a segítség kamatosztól visszatérülne nem csak az OTP-nek, az egyetemnek is, a betegnek, a hallgatónak és végeredményben egész társadalmunknak.

dr. Kékes Szabó András

igen jelentős politikai kérdés.

Mindenekelőtt a jelenlegi fiatal oktatók nagy része vidéki, munkás-paraszt származású, tehát az új értelmiség képviselője — és éppen nekik nincsenek megadva annak a feltételei, hogy be is bizonyíthassák rátermettségüket, tehetségüket. Hogyan várható tőlük a meggyökeresedés, ha a lehetőségeik nincsenek meg hozzá?

Félreértés ne essék, nem szánalmat szeretnénk kelteni irántuk, nem, erre nincs szükségük, csupán az illetékesek figyelmét szeretnénk a tényekre felhívni.

Nyolevvan fiatal problémája

Eddig csak általában beszéltünk az oktatókról és kutatókról. Nézzük meg konkrétan, milyen eredményekre vezetett felmérésünk.

A Tudományegyetem 107 kérdőívet küldött ki és ebből 80 érkezett vissza. A beérkezett kérdőívek zöme az említett utóbbi 5—6 évben végzetek korosztályától származik.

A felméréseket tekintve a következőket mondhatjuk: tíz oktatónk illetve tudományos kutatónk lakik állami főbérletben, de közöttük is találunk olyant, aki általa-

kitott szükségükben, vagy mellékhelyiség nélküli egy szobában él. Mindössze egy vidéki kollégánk rendelkezik főbérleti lakással.

Albérletben és ágybérletben 38-an laknak, közülük 16 nő, huszonegy személy családtag, 8 pedig lakástulajdonos. Negyvennégy nő és férjezett dolgozónk közül 27 él albérletben.

Az sem közömbös, hogy ki mennyit fizet. Az adatok tanúsága szerint az állami főbérlettel járó lakbér havi átlaga 73,60 Ft, míg a magános albérlők átlagosan 250—400 forintot, lakótárs esetében 220—300 forintot, házaspárok pedig 5—900 forintot fizetnek ki havonta lakbér címén. S mit kapnak mindezt? Bútorozott szobát, esetleg villanyt, néha főzési lehetőséget, vagy fürdőszoba használatot — és nagyrítván jószívűséget. S mindezt 1300—1800 forintot fizetnek mellett. Ilyen körülmények között még lakni is művészet, nemhogy lakásra gyűjteni. Ezek után érthető, ha a fiatalok egy része melék- vagy másodállások (legtöbbször magántanítványok) vállalásával aprózza el erejét. Azokról az emberekéről van szó, akiknek most kellene megalapozniuk mind tudományos tevékenységüket, mind egyéni életüket, ami az objektív körülmények miatt gyakran képtelenek erre.

Nem vár senki ajándékba kapott lakásokat!

Figyelemre méltó körülmény az is, hogy fiatal oktatóink közül 23 személy szeretne egy éven belül családot alapítani, de — kettőt kivételével — a lakásviszonyok ezt kifejezetten gátolják.

Az előbb felsorolt tényeket egészítjük ki azok a számadatok is, melyek szerint az otthoni munka és pihenési lehetőségek csupán 23 személy esetében biztosítottak, míg 36 fő esetében egyáltalán nem biztosítottak az elemi feltételek sem.

Gondoljunk csak el, milyen áldatlan állapotok uralkodnak, amikor olyan oktatóval is találkozunk, aki feleségével együtt, a főbérletben egy szobában lakik! Ennél csak valamivel tekinthető jobbna, amikor a szülők és fiatalok kénytelenek egy szobában együtt élni.

Az előzetes felmérések alapján 18 egyetemes összkomfortos, 38 két szoba (ebből esetleg 5 három szoba) összkomfortos lakásigény merül fel az akut problé-

mák megoldása céljából.

Nem követelőz ez — mint ahogyan egyesek értelmezik —, nem arra vár egyetlen érintett fiatal „oktató” sem, hogy a „készbe” beköltözhesék, megértik, hogy csupán csak állami erőfeszítések útján az ő lakásproblémájuk nem oldódhat meg rövid időn belül!

Az érintett személyek (s itt megint a kérdőívekre kell hivatkoznunk: igen sokan rokon, baráti segítséggel!) körülbelül 800 ezer forintot tudnának együttesen erre a célra fordítani s emellett mintegy 50 000 munkára társadalmi munkát is vállalnának.

A további anyagi fedezetet személyi OTP hitel igénybevételével szeretnék megszerezni.

Ehhez kéri az állami és pártvezetés megértő segítségét, hogy a lakásproblémák megoldásául minél több erőt fordíthassanak hivatásuk és feladataik betöltésére.

Karvaly Béla

*

Úgy hisszük, méltányos és igaz ügy mellé álltunk, amikor vállaltuk, hogy a Szegedi Egyetem hasábjain intézményeink nyilvánossága elé tárjuk a két egyetem fiatal oktatói körében végzett felmérések lakáshelyzetre vonatkozó adatait és az ebből adódó feladatok, tennivalók sürgető voltára figyelmeztetünk.

A felmérés adta kép egyáltalán nem megnyugtató. Egyetemeink állami és pártvezetése tisztában van ezzel s a közelmúltban illetékes vezetőszervek és intézményeink vezetői között több megbeszélés folyt a feltárt problémák megoldásának lehetőségeiről.

Mi a magunk részéről a jövőben továbbra is figyelemmel kívánjuk kísérni a fiatal oktatók lakáshelyzetének alakulását s örömmel és szívesen számolnánk be — reméljük, erre majd módunk is lesz — arról, ha más egyetemi városaink példájára esetleg Szegeden is épülnek egyetemi lakások, egyetemi lakóházak.

Szerkesztőség